

**Aftale mellem regeringen (Socialdemokratiet), Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti,
Enhedslisten, Alternativet og Frie grønne**

Om

opgravning og bortskaffelse af mink ved Karup og Holstebro

Af den 20.12.2020

Den 3. november besluttede regeringen af folkesundhedsmæssige årsager at slå alle mink (inkl. avlsdyr) på danske minkfarme ned. Under bortskaffelsen af disse mink blev en stor andel gravet ned ved militære områder ved henholdsvis Karup og Holstebro. I alt skønnes omkring 4 millioner mink at være gravet ned, svarende til 10.500-15.000 tons.

Efterfølgende er der opstået kritik og usikkerhed om de miljømæssige konsekvenser af disse nedgravninger. Der har været offentlige protester, ligesom byrådene i hhv. Viborg og Holstebro kommuner har rejst kritik af nedgravningen og ytret ønske om en hurtig opgravning.

Et flertal i Folketinget finder, at situationen med de nedgravede mink er uholdbar, og at de bør graves op igen hurtigt og bortskaffes på forsvarlig vis.

Fødevarermyndighederne har på initiativ af fødevarerministeren præsenteret et beslutningsgrundlag, som indeholder beskrivelse af tre løsningsmodeller, jf. vedlagte plancher. På baggrund af en nøje afvejning af fordele og ulemper ved disse modeller er et bredt flertal i Folketinget nået til enighed om en løsning på problemet.

Aftalepartierne er enige om følgende:

1. Opgravning og bortskaffelse

Opgravningen bør ske hurtigst muligt for at skabe tryghed for lokalbefolkningen i de berørte områder. Samtidig er der behov for, at vi vælger løsninger, som minimerer risiko for smitte, dårligt arbejdsmiljø samt forsinkelse af opgravningen og bortskaffelsen.

Parterne noterer sig, at miljømyndighederne har vurderet, at de nedgravede mink ikke udgør en akut forureningsrisiko i forhold til en eventuel forurening af søer og vandløb. Der er heller ikke risiko for forurening af drikkevand. Der er formentlig sket nedsivning af blandt andet kvælstof og fosfor fra de døde mink, som kan have nået det terrænnære grundvand. Forureningen bør afgrænses mest muligt og løbende fjernes gennem afværgeforanstaltninger. Parterne noterer sig også, at Miljøstyrelsen er i gang med at foretage målinger med henblik på at etablere nødvendige afværgeforanstaltninger. Parterne noterer sig endvidere, at Miljøstyrelsen holder konstant øje med situationen, og at styrelsen nu følger op med afværgeforanstaltninger, så skader på miljø og grundvand minimeres. Styrelsens overvågning fortsætter efter opgravningen, og indtil situationen er stabil. Opgravningen sker for at betrygge borgerne og for at undgå enhver tvivl om forurening udover den eventuelt allerede indtrufne forurening.

Parterne er enige om at vælge model 3 (se de to øvrige modeller i vedlagte plancher). Det er løsningen, hvor minkene graves op, når de ikke længere udgør en smitterisiko, og kan bortskaffes som erhvervsaffald på forbrændingsanlæg. Det er i forhold til smitte og arbejdsmiljø den sikreste model. Derudover er det den model, der indebærer mindst risici for forsinkelse og ubekendte faktorer. Modellen indebærer samtidig, at kilden til eventuel yderligere forurening af grundvand elimineres.

Løsningen indebærer, at minkene graves op, når de er fri for Covid-19 smitte, dvs. 6 måneder efter de er gravet ned. Når minkene er fri for Covid-19 smitte, kan de transporteres til forbrændingsanlæg, hvor de forbrændes som erhvervsaffald. Fødevarestyrelsen vurderer, at der er tilstrækkelig forbrændingskapacitet på det tidspunkt, hvor minkene graves op efter 6 måneder.

Således undgås, at minkene skal behandles som farligt affald af typen klinisk risikoaffald, som er en model, der ikke er testet før. Det bliver heller ikke nødvendigt at transportere farligt risikoaffald over større afstande.

Minkene vil kunne være bortskaffet efter ca. 1,5 måneder fra opstart. Alt i alt vil minkene være bortskaffet ca. 7,5 måneder fra nedgravningen. Med de forudsætninger, der er beskrevet i beslutningsgrundlaget, vil opgravningen således kunne sættes i gang ultimo maj måned og minkene være bortskaffet medio juli.

2. Afværgeforanstaltninger

Miljøet ligger aftaleparterne meget på sinde. Der foretages målinger med henblik på at etablere foranstaltninger, der kan afværge forurening af det omgivende miljø, ikke mindst overfladevand og grundvand. Myndighederne skal fortsætte overvågningen og etablere yderligere foranstaltninger for at afværge skadevirkning fra væskeudsivning fra døde mink. Alle relevante tiltag, såsom omløbsdræn til opsamling og afgrænsning af forurening samt afdækning med membran for at minimere gennemløb af regnvand, skal undersøges.

3. Reetablering af arealerne

Det er vigtigt, at arealerne i videst muligt omfang reetableres i umiddelbar forlængelse af opgravningen og bortskaffelsen. Det bør ske i dialog mellem de relevante ministerier og med inddragelse af kommunerne.

4. Løbende opfølgning på opgravning og bortskaffelse

Parterne er enige om, at der er behov for at følge situationen med opgravning og bortskaffelse af minkene tæt. Der skal derfor afholdes løbende statusmøder, hvor de relevante myndigheder orienterer om det fremskridende arbejde og eventuelle udfordringer.

5. Nye Beredskabsplaner og forebyggelse

Bortskaffelsen af mink ved nedgravning er sket på grund af tempoet i aflivningerne og som en nødløsning. Situationen har været ekstraordinær og uden sammenligning med sædvanlige veterinære beredskabssituationer.

Parterne er enige om, at det er vigtigt at tage ved lære af situationen, og fødevarerministeren bør derfor snarest sikre, at det undersøges, om forløbet giver anledning til, at beredskabsplanerne bliver opdateret.

Det undersøges endvidere, om der af hensyn til folkesundheden skal udvikles forebyggende tiltag med særligt fokus på dyresygdomme og nye zoonotiske pandemier, der kan medføre aflivning af store mængder husdyr af hensyn til folkesundheden.

5. Finansiering

Det anslås, at denne model vil koste ca. 80 mio. kr. ekskl. afværgeforanstaltninger. De økonomiske konsekvenser af aftalen hjemles ved aktstykke svarende til de faktisk afholdte udgifter finansieret af den såkaldte krigskasse 2021. Aftalepartierne støtter denne finansiering.